

KARTA KURSU

Nazwa	Bezpieczeństwo i zarządzanie ryzykiem w terenie
Nazwa w języku ang.	Safety and risk management in outdoor

Koordynator	dr Paweł Kroh	Zespół dydaktyczny
		dr Paweł Kroh
Punktacja ECTS*	2	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest przekazanie studentom wiedzy i umiejętności związanych z zagrożeniami środowiskowymi występującymi w terenie oraz sposobów, metod i technik minimalizacji tych zagrożeń. W trakcie kursu wskazane zostaną najważniejsze czynniki ryzyka letnie i zimowe oraz omówione i pokazane zostaną metody zarządzania tymi czynnikami ryzyka dla siebie oraz dla grupy.

Warunki wstępne

Wiedza	-
Umiejętności	-
Kursy	-

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Wymienia podstawowe zagrożenia występujące w terenie, rozumie rolę zjawisk i procesów przyrodniczych jako czynników ryzyka dla turysty.	K_W23, K_W20, K_W11
	W02 Opisuje sposoby ewaluacji i redukcji podstawowych zagrożeń występujących w terenie.	K_W23
Umiejętności	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych

	U01 Przeprowadza ewaluację ryzyk związanych z daną imprezą turystyczną w terenie zarówno latem jak i zimą.	K_U01, K_U04, K_U11, K_U19
	U02 Potrafi zastosować metodę 3x3 Muntera do planowania wycieczek w terenie górskim zagrożonym lawinami oraz używać podstawowego sprzętu koniecznego w takim terenie.	K_U01, K_U04, K_U11, K_U19
	U03 Ocenia zagrożenia związane z kontaktem ze zwierzętami oraz zachować się w odpowiedni do sytuacji sposób.	K_U01, K_U11, K_U19
	U04 Udziela podstawowej pomocy przy najczęstszych urazach.	K_U04, K_U11

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Rozumie odpowiedzialność lidera za bezpieczeństwo grupy w terenie.	K_K01, K_K03, K_K12, K_K13
	K02 Rozumie potrzebę nieustannego samokształcenia zarówno w kwestiach ewaluacji ryzyka jak i ćwiczeń z udzielania pomocy.	K_K01, K_K03, K_K13

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	5	10			18					
	Z									

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów wstępnych, a następnie w formie zajęć ambulatoryjnych pokazujących warsztatowe metody szacowania ryzyka, a także w formie zajęć terenowych w dwóch bloku jednym w warunkach zimowych.

Formy sprawdzania efektów uczenia się:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01				X		x							
W02				X		x		x					
U01				X		x							
U02				X		x							
U03				X			x						
U04				X			x						
K01				X				x					
K02				X	x								

Kryteria oceny	<p>Zaliczenie kursu uzyskuje student, który wykazał się aktywnością indywidualną podczas ćwiczeń terenowych, poprawnie wykonał zadania indywidualne i grupowe w czasie zajęć.</p> <p><u>Zaliczenie ćwiczeń:</u> ćwiczenia mają charakter warsztatowy, do ich zaliczenia wymagana jest 100% obecność oraz wykonanie kart pracy oraz zrealizowanie zadań w terenie</p> <p><u>Zaliczenie wykładów:</u> do zaliczenia wykładów konieczna jest obecność na wszystkich zajęciach</p>
----------------	--

Uwagi	W ramach ćwiczeń wymagana jest 100% frekwencja. Nie ma możliwości realizacji kursu indywidualnie.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Program wykładów:

1. Ryzyka występujące w terenie
2. Podstawowe metody redukcji ryzyka
3. Rola lidera w ewaluacji ryzyka i jego redukcji, zarządzanie grupą w sytuacjach kryzysowych
4. Służby ratownicze – funkcje, możliwości, sposoby wezwania, komunikat wypadku

Program ćwiczeń:

1. Blok zagrożeń zimowych
  - a. Zagrożenie lawinowe: analiza komunikatów lawinowych, czynniki zwiększające zagrożenie lawinowe, wybór trasy przejścia, metoda redukcyjna 3x3 Muntera, ABC lawinowe i akcja partnerska
  - b. Inne zagrożenia związane z warunkami zimowymi: szacunek wydłużonego czasu marszu, nawigowanie przy pokrywie śnieżnej, ocena stanu grupy, sposoby minimalizacji wychłodzenia w oczekiwaniu na pomoc służb
  - c. Hipotermia – stopnie, sposoby rozpoznania, pierwsza pomoc
2. Blok zagrożeń letnich
  - a. Zagrożenia pogodowe – burza, załamanie pogody, zagubienie, uraz uczestnika
  - b. Zagrożenia związane ze spotkaniem ze zwierzętami (niedźwiedź, dzikie psy, węże itp.): zachowanie przy kontakcie, minimalizacja zagrożenia, opatrywanie ukąszeń
  - c. Podstawy pierwszej pomocy urazowej – ocena stanu poszkodowanego, tamowanie krwotoków, opatrywanie ran

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Tourism in remote areas, safety, risk evaluation, risk reduction, leadership, first aid

Wykaz literatury podstawowej

Boyes, M. A., & O'Hare, D. (2003). Between safety and risk: A model for outdoor adventure decision making. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 3(1), 63-76.

Moda, H. M., Filho, W. L., & Minhas, A. (2019). Impacts of climate change on outdoor workers and their safety: some research priorities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(18), 3458.

Chrustek, P. (2009, September). Promotion of secure mountain exploration by the Anna Pasek Foundation. In *International Snow Science Workshop* (Vol. 27).

Wykaz literatury uzupełniającej

Fazel, S. S., Fenton, S., Braun, N., Forsman-Phillips, L., Holness, D. L., Kalia, S., ... & Peters, C. E. (2023). Tailored Sun Safety Messages for Outdoor Workers. *Safety and Health at Work*, 14(1), 43-49.

Kroh P. (2020). Identification of landing sites for rescue helicopters in mountains with use of Geographic Information Systems. *Journal of Mountain Science*, 17, 261–270.

Balon, J., Kroh, P. (2003). Wpływ turystyki letniej na krajobraz doliny Horcones (Andy Południowe, Argentyna). W: Pietrzak M. (red.) Krajobraz – Turystyka – Ekologia. *Problemy Ekologii Krajobrazu*, t. XI, s. 73-84.

Kroh, P., Orkisz, A. (2018). Map of ambulance accessibility of mountainous areas with use of geographical information systems, Suski district. *18th International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM 2018, SGEM2018, Conference Proceedings, June 30 – July 9, 2016, Albena*, Vol. 18, Iss. 2.3, pp. 463-470

Chrustek, P. (2008). Zastosowanie GIS w typologii obszarów potencjalnego występowania lawin śnieżnych na przykładzie rejonu Kasprowego Wierchu w Tatrach. *Roczniki Geomatyki-Annals of Geomatics*, 6(1), 41-48.

Chrustek, P., Kolecka, N., & Bühler, Y. (2013, October). Snow avalanches mapping—Evaluation of a new approach. In *Proceedings of the International Snow Science Workshop* (pp. 750-755).

Liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	5
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	28
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	0
Ogółem bilans czasu pracy		50
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		2